

Krzysztof Birkenmajer
Polska Akademia Nauk
Instytut Nauk Geologicznych
30-002 Kraków, Senacka 3

GEOLOGICZNE BADANIA NA SPITSBERGENIE W 1993 ROKU

W miesiącach lipiec-sierpień 1993 odbyła się trzysobowa wyprawa geologiczna do fiordu Hornsund na Spitsbergenie w składzie: prof. K. Birkenmajer (kierownik), I. Birkenmajer i W. Danowski. Wyprawa udała się do Longyearbyen samolotem, a następnie miała dotrzeć do Stacji Polskiej w Hornsundzie statkiem „Pomor” czarterowanym przez Instytut Geofizyki PAN. Wyjątkowo trudne warunki lodowe, jakie panowały w lipcu wzdłuż zachodniego wybrzeża Spitsbergenu, od Południowego Przylądka po Bellsund, zmusiły do zmiany planów. Zamiast statkiem, wyprawa dotarła do Hornsundu helikopterem rosyjskim z Barentsburga dopiero w dniu 14 lipca, pozostawiając na statku większą część sprzętu (w tym łódź i motory zaburtowe) i żywności, które dotarły na Stację dopiero z końcem sierpnia.

Wobec zmian spowodowanych „spieszeniem” wyprawy, ograniczono jej działalność do studium litostratygrafii, sedymentologii i tektoniki metamorficznego obszaru prekambryjskiego między Isbjornhamna a austre Torellbreen, ze szczególnym zwróceniem uwagi na podgrupę Vimsodden, grupę Deilegga i grupę Sofiebogen.

Wstępne wyniki naukowe odnoszą się m. in. do: rozpoznania uskokowej tektoniki wieku kredowego w kompleksie metamorficznym podgrupy Vismodden; potwierdzenia, z pewnymi modyfikacjami, standardu litostratygraficznego i następstwa wiekowego podgrupy Vimsodden oraz grup Deilegga (wyróżnienie nowych formacji i ogniw) i Sofiebogen; bliższego rozpoznania wielofazowej struktury tektonicznej kompleksu metamorficznego w rejonie na północ od lodowca Werenskiolda (rozpoznanie struktur kaledońskich i przedkaledońskich, określenie roli tektoniki kredowej i trzeciorzędowej w tym kompleksie metamorficznym); korelacji utworów prekambru po obu stronach lodowca Torella.

Wyprawa była finansowana w ramach 3-letniego planu geologicznych badań polarnych (1993-1995) zatwierdzonych w konkursie Komitetu Badań Naukowych. Wielką pomocą logistyczną na Spitsbergenie służyło kierownictwo (dr dr S. M. Zalewski i J. Bednarek) oraz uczestnicy kolejnej wyprawy na Stację w Zatoce Białego Niedźwiedzia.